

KONSTFACK

University of Arts, Crafts and Design

Till Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2021-02-22 KF2020/VO1/30

Budgetunderlag för perioden 2022 – 2024

(6 bilagor)

1. Inledning

*"2030 är Konstfack en ledande aktör på bild- och formkonstens globala fält. Utifrån skolans historia betonar vi utforskande, risk- och ansvarstagande. Praktikbaserad utbildning, forskning och professionsutveckling sätter konstens och tankens frihet i centrum. Härigenom etableras gränsöverskridande förhållningssätt som förändrar individer, **institutioner** och samhällen i demokratisk och ekologisk riktning.*

Konstfack är en plats för drömmare och sökare. Vi samlar utopister, dystopiker, entreprenörer, reformister, innovatörer, aktivister och andra utforskare inom hela bild- och formkonstområdet. Vårt mål är att undersöka världen och dess värden, främja intuition och empati, utmana det vi tar för givet och bidra till en gemensam framtid."

I ovanstående vision och mission som Konstfacks styrelse fastställde i december 2020 sammanfattas våra strävanden. De ansträngningar världen behöver göra för att nå FN:s globala mål för hållbar utveckling – Agenda 2030 – kräver allas medverkan. Design, formgivning, visuell kommunikation och arkitektur är – tillsammans med den fria konsten – oundgängliga för att generera de kultur- och beteendeförändringar som måste till i samklang med demokrati och öppenhet.

Konstfacks passion för idéer kopplade till samhället i stort gör oss relevanta och synliga. Vi är starka aktörer lokalt genom samverkansprojekt med Stockholmsregionens övriga högskolor, det lokala kulturlivet och genom egenföretagande. Våra nätverk bland utövare, akademi, institutioner och företag inom hela kultursektorn liksom inom tillverkningsindustrin är vitt förgrenade. Filmbranschen, konstmarknaden, arkitektkontor, medie- och kommunikationsföretag, materialutveckling, designsektorn – Konstfack bidrar till de kreativa och kulturella näringarna i hela landet och långt utanför landets gränser.

Den omfattande vetenskapliga forskningen i landet ger viktiga vetenskapliga resultat. Den konstnärliga forskningen bidrar med konstnärliga resultat, vilka i sin tur ger tillskott till samhällets utveckling i flera led. Konstfack är den största högskolan inom bild- och formfältet i Sverige, men än så länge en mindre aktör inom forskningen. De senaste åren har stor vikt lagts internt för att bygga upp förutsättningar för detta. Forskningen inom Konstfacks områden måste fortsatt synliggöras också i medelstilldelning, vilket också den senaste budgetpropositionen glädjande nog lyfter fram. Det lagtexten säger angående konstnärlig grund och konstnärlig forskning erkänns därmed som prioriterat. Fältet behöver fortsatt stöd också från andra finansierare, enskilda aktörer och branschorganisationer. Den konstnärliga utbildningen och forskningen har en stor potential med sin betydande bredd där samarbeten med andra högskolor och samverkan med samhället i stort är väl utvecklat.

Vetenskapen gör dagligen fantastiska genombrott med vetenskapliga metoder. Frågor om planetens och mänsklighetens framtid kan och måste dock, också, adresseras genom konstnärliga och gestaltande metoder. När vetenskapen intar en objektiv position, står konsten för det subjektiva perspektivet. Vetenskapen ger svar på frågor, konsten ställer om dem genom perspektivförskjutningar. Vetenskapen fastslår, konstnärliga praktiker stör det invanda, föreslår nytt, uppfinner och tröstar. Både vetenskap och konst behövs således för att nå nya förståelser, för att träna empati, finna vägar till förhandlingar och ge förslag på lösningar på komplexa problem.

Under kommande period fortsätter implementeringen av Konstfacks utbildnings- och forskningsstrategi fram till 2023. I detta ingår att lämna in ansökan om examensrätt för forskarutbildning till UKÄ under våren 2021 och att stärka forskningsanknytning i utbildningen. Egen examensrätt på forskarnivå kan på sikt leda till ett mer jämlikt samarbete med andra forskningsaktörer, vilket Konstfack ser som gynnsamt och positivt.

Konstfack har som ambition att utveckla delande av kunskap och resultat genom ökad transparens och samverkan där det interna kvalitetssystemet kan ses som en motor i denna utveckling. Konstfacks kvalitetssäkringssystem som utvärderades av UKÄ fick godkänt i alla aspekter 2020. Detta, tillsammans med att vi ligger på plats 33 i världen och andra plats i Sverige enligt den internationella QS-rankningen för konst- och designhögskolor, visar på Konstfacks potential att växa och utvecklas vidare.

Vår ambition är också att ytterligare utveckla Konstfacks studie- och arbetsmiljö. En arbetsgrupp för Konstfacks gemensamma rum initierades 2019. Studenter, lärare och doktorander lämnade hösten 2020 förslag om bl.a. bemötande, kommunikation och hur lokalerna bättre kan används. Lokalerna slits, verksamheten och omvärlden förändras och behoven av ombyggnation har ökat sedan flytten till Telefonplan 2004. Behovet av investeringar i annans fastighet är därför fortsatt stort samtidigt som nedräkningen påbörjas av vårt hyreskontrakt som går ut 2029, vilket påverkar avskrivningstiden. Samtidigt kan vi konstatera att det finns goda förutsättningar att inrymma dessa förändringar i den unika byggnad vi huserar i – Ericssons gamla telefon- och växelfabrik från mitten av 30-talet.

Även om digitaliseringen i många avseenden påverkar Konstfack positivt framöver så är campusbaserade aktiviteter av största vikt.

När det gäller basanslaget för forskning anser Konstfack att det bör utgöra minst 20% av det totala anslaget.

2. Utbildning

Konstfack erbjuder under 2020 sju kandidatprogram, fyra masterprogram (sju inriktningar), tretton fristående kurser för livslångt lärande och en lärarutbildning (två inriktningar, tre ämneskombinationer). Alla masterprogram och två fristående kurser på avancerad nivå är forskningsförberedande. De ges på engelska och utlystes för både nationella och internationella sökande. Platserna brukar fördelas i princip lika mellan konstnärliga program på grundnivå respektive avancerad nivå.

Under 2020 genomfördes grundutbildning motsvarande 667 helårsstudenter (HST) inom grundutbildningsanslaget vilket var en minskning jämfört 2019. Genomströmningen var mycket hög med 92%. Konstfack hade en fortsatt utgående överproduktion även om den minskat under 2020.

I början av 2020 fanns en beredskap för att minska volymen på vissa program och kurser under innevarande år. Konstfack avstod dock från att dra i handbromsen på grund av det osäkra läget i början av våren som exempelvis pandemins påverkan på antagning, inresande studenter samt utveckling av prestationsgrad. Samtidigt fördes samtal mellan landets lärosäten och regeringen om samhällets behov av att även möjliggöra för fler att studera på högskolan redan under innevarande år. Detta resulterade i ett ökat intag på utbildning inom bristyrken (masterprogram i Design, framför allt med inriktning mot rumslig gestaltning) samt livslångt lärande (fristående kurser riktade mot yrkesverksamma kulturutövare). Vi planerar fortsätta med denna inriktning under 2021.

Det ökade anslaget ger Konstfack en välkommen möjlighet att motverka bristen på inredningsarkitekter, vilket tagits upp i tidigare budgetunderlag och i andra sammanhang av såväl Konstfack som Sveriges Arkitekter.

Konstnärlig utbildning på grundnivå

Till kandidatprogrammen var söktrycket fortsatt högt under 2020. Antalet kompletta ansökningar per plats har ökat tydligt jämfört med förra året och är nu nästan tillbaka på 2018 års nivå. Liksom tidigare år var

konkurrensen om platserna högst till kandidatprogrammet Konst, följt av Grafisk formgivning & illustration samt Inredningsarkitektur & möbeldesign. Utbildningarna är i huvudsak campusbaserade även om det finns några undantag inom fristående kurser.

Konstfack har i dagsläget inte för avsikt att förändra utbudet av kandidatprogram, däremot kommer volymen att utökas i existerande program.

Konstnärlig utbildning på avancerad nivå

Konstfacks masterprogram är formade kring varsitt huvudområde. Masterprogrammen fokuserar på studentens individuella arbete och möjlighet att specialisera sig både tematiskt och i sin praktik. Konstfacks masterprogram är mycket eftersökta både internationellt och nationellt. Totalt 432 kompletta ansökningar inkom till ca 78 platser 2020, vilket ger ett genomsnittligt söktryck på 5,5 sökande per plats; en ökning från föregående år. Konst är det mest sökta programmet även på avancerad nivå. Därefter har Visuell kommunikation och Design – rumslig gestaltning flest sökande. Antalet platser på masterprogram förväntas öka något kommande år.

Konstfacks fristående kurser bidrar till att stärka och bredda yrkesutövares kompetens och Konstfacks roll i det omgivande samhället. 11 av 13 fristående kurser som gavs under 2020 var på avancerad nivå. Under den senaste treårsperioden har både antalet fristående kurser och söktrycket till dessa varierat. Under 2020 fick de 13 fristående kurserna totalt 1040 ansökningar (varav 566 förstahandsansökningar). Det är det högsta antalet ansökningar sedan 2015 och innebär ett söktryck på i snitt 3,6 förstahandssökande per plats. Nationellt sätt var söktrycket rekordstort hösten 2020. Enligt Universitets- och högskolerådet (UHR) kan coronaviruset vara en orsak till det.

Antalet avgiftsskyldiga sökande har varierat under treårsperioden. Det är svårt för många avgiftsskyldiga sökande att påbörja utbildningen de antagits till utan stipendier på grund av Konstfacks höga studieavgifter tillsammans med de höga levnadsomkostnaderna i Sverige. Då få sökande kan betala den nuvarande årliga avgiften om 265 tkr, kan framtida tilldelning knappast öka trots det stora intresset bland internationella sökande. I det perspektivet är det mycket glädjande att Konstfack trots detta är attraktiv för avgiftsskyldiga studenter, vilket kan ses som ett kvitto på utbildningens höga attraktionskraft.

Konstfack vill åter lyfta att regeringen behöver möjliggöra studier i konstnärlig högskoleutbildning för fler avgiftsbelagda studenter jämfört med idag, exempelvis genom att tillskjuta mer stipendiemedel till konstnärliga utbildningar på avancerad nivå. Det är otillfredsställande att mista högt kvalificerade och motiverade förstahandssökande för att de inte kan finansiera konstnärlig utbildning i Sverige. Tilldelning av nya medel för lärosätesstipendier baseras på registrerade avgiftsskyldiga, vilket leder in i en återvändsgränd.

Läroutbildning

Konstfacks läroutbildning var fullt utbyggd 2019 (200 HST) utifrån tidigare medeltilldelning. Avsikten är att endast utöka med ett fåtal platser kommande budgetperiod då söktrycket är begränsat. På sikt märks även en vikande arbetsmarknad för lärare i bild/media/design i gymnasieskolan. En orsak till det är riksdagens beslut att inte återinföra estetiskt ämne som obligatoriskt inom gymnasieskolans nationella program samt förslaget att rikta om praktiska ämnen till de lägre klasserna. Samtidigt är behovet av legitimerade slöjdlärare fortsatt mycket stort både regionalt och nationellt liksom behovet av lärare i bild i grundskolan. Inlämnat förslag på nivå för examensmål (135) närmast kommande fyraårsperiod baseras därför i huvudsak på prognoser gällande redan antagna studenter.

I UKÄs utbildningsutvärdering 2020 fick Konstfacks läroutbildningen omdömet hög kvalitet. Vårt upplägg ger stabilitet och kvalitet men begränsar möjlighet att erbjuda sökande en kortare vägen till lärarexamen. Konstfack kommer därför att under kommande år överväga förändringar som kan bidra till detta

Vidareutbildning av yrkesverksamma

Det finns ett stort behov av vidareutbildning av redan yrkesverksamma inom Konstfacks områden vilket märks i det höga söktrycket på fristående kurser. Vi tror oss hittat en balans mellan kontinuitet i kurser, så som animationsteknik och filmredigering, och förnyelse. Exempel på en relativt ny kurs för yrkesverksamma är Microhistorier som bl.a. tar upp hur sökningar i arkiv kan gå till.

Dessa kurser svarar för ett välbehövt kompetenstillskott till Sveriges framtida kreativa utmaningar. Utbildade konstnärer, designer och konsthantverkare bidrar till att skapa efterfrågan genom nytänkande och konstnärlig skicklighet, ofta genom egenföretagande och konsultverksamhet. Många blir också själva arbetsgivare som både anställer och anlitar andra kompetenser och konsulter. De konstnärliga utövarna bidrar till att stärka attraktionskraften i Storstockholm, liksom i övriga delar av Sverige – samt landets attraktionskraft internationellt. Bristen på platser för vidareutbildning är dock stor. Detta är också en del av det livslånga lärandet och den kompetensutveckling som behövs inom våra områden både gällande gestaltning, teknik, teori och pedagogik.

Konstfack äskar därför om särskilda medel för vidareutbildning för yrkesverksamma som kan ges som korta flexibla kurser som kan ges i enlighet med uppdragsutbildningsförordningen.

3. Forskning vid Konstfack

Konstfack bedriver forskning inom hela det bild- och formkonstnärliga området. Forskningen är både inriktad mot djupare förståelser av ämnesspecifika problemställningar och mot specifikt formulerade mål gentemot samhällsutmaningar. Eftersom Konstfack är en liten och specialiserad högskola samarbetar vi med andra starka forskningsmiljöer och med externa, engagerade aktörer inom kulturen, näringslivet andra myndigheter och offentlig sektor. Att vår forskning rör sig både över det konstnärliga och det vetenskapliga fältet (inom pedagogik) ser vi som en styrka.

Konstfack ser med viss oro på den alltmer fragmentiserade spridningen av forskningsmedel inom konstnärlig forskning. I den senaste forsknings- och innovationspropositionen aviserades en satsning på konstnärlig forskning med argument som vi glädjande nog känner igen och ställer oss bakom: Vikten av den fria konsten för demokratin samt konstnärlig gestaltning och innovation i samverkan med andra aktörer för hållbarhet, företagande och ökad livskvalité. Konstfack tycker det är positivt med satsningar på ökade medel för att stödja området exempelvis med medel till Vetenskapsrådet men ser att det finns utmaningar när de medel som reserveras för konstnärlig forskning läggs på en forskningsfinansiering eftersom medlen då kan komma att gå till forskningsprojekt utan koppling till en konstnärlig högskola. Vår förhoppning är att risktagande och konstnärlig kvalitet fortsatt premieras också av Vetenskapsrådet (VR). Det är så lärosätets konstnärliga forskning frodas. Detta, tillsammans med ett ökat basanslag, kommer att driva den konstnärliga forskningen framåt.

Den permanenta utökningen av Konstfacks forskningsanslag som genomfördes från och med 2018 är positiv och har varit förutsättningen för det arbete vi gjort för att utveckla forskarutbildningen. Efter utökningen 2018 utgjorde Konstfacks forskningsanslag knappt 11 procent av det totala anslaget. Konstfack har ändå i dag den lägsta andelen för forskningsanslag bland alla Sveriges högskolor och universitet. I och med volymökningen av grundutbildning – där Konstfack nu tar på sig ansvaret att utbilda fler studenter bl.a. inom bristyrken – ger den aviserade förändringen i den senaste forsknings- och innovationspropositionen en minskning av forskningsanslagets andel i relation till utbildningsanslaget; vi är snart nere på endast 8% om inte en rejäl ökning aviseras för kommande period.

En låg andel forskningsanslag innebär stora utmaningar kring forskningsmiljön och kapacitetsbyggande, något som vi ser att vi har förmåga att ta oss an. Vidare finns det utmaningar i att rekrytera kvalificerade lärare till utbyggnaden av utbildningarna när vi inte kan erbjuda forskningstid i tjänst. På sikt blir forskningsanknuten grundutbildning en ödesfråga för oss.

Konstfack har under 2020 förberett en ansökan till Universitetskanslersämbetet om eget examenstillstånd för konstnärlig forskarutbildning. Denna planerades att lämnas in i mars 2021, men kan bli försenad på grund av osäkerheten kring basanslaget. Om ansökan beviljas under kommande två års-period kan Konstfack erbjuda ett sammanhållet utbildningssystem på alla nivåer inom våra utbildningsområden, från grund till forskarutbildning, något som alla landets högskolor förutom ett fåtal av de konstnärliga har idag. Forskarutbildning på konstnärlig grund inom våra områden skulle stärka Konstfacks ställning nationellt och internationellt samt bidra till framtidens forskning och samhället i stort.

Det är viktigt att säkerställa att denna utbildning också kan genomföras menar vi. Det stärker forskningsöverbyggnaden och forskningskvalitén, men utan medel för handledningstid för doktorander, doktorandernas löner och forskningsinfrastruktur står vi oss slätt och kan inte gå vidare med ett genomförande av den tredje cykeln. Vi står då med dukat bord utan något att servera. Vi ser dock fram mot fördelningen av basanslagen i april med förtröstan.

Med anledning av ovanstående och för Konstfacks långsiktiga överlevnad anser lärosätet att forskningsanslaget bör utgöra minst 20 % av det totala anslaget för forskning och utbildning.

En stark nationell och internationell kunskapsmiljö

Konstfack har några starka kunskapsmiljöer inom sitt område. Ett exempel är inredningsarkitektur och design som tillsammans gör att Konstfack har unika utbildningar. Vår utbildning inom inredningsarkitektur och möbeldesign är den enda i landet som ger yrkestiteln "inredningsarkitekt" genom Sveriges Arkitekter. På forskningsfronten finns här angelägen forskning som vi gör och som kan utvecklas inom exempelvis ljus och belysning, akustik i offentliga rum, arbetsplatser och bostäders utformning i relation till distansarbete, inredning av vård- och omsorgsmiljöer (från ambulanser till sjukhus och Ebola-kliniker). Andra offentliga miljöer så som kollektivtrafikens rumsligheter och funktioner, skolor, lekplatser och torg har också varit föremål för undersökningar och gestaltningsförslag och vi ser möjligheten att ytterligare växla upp forskningen kring denna typ av miljöfrågor och gestaltning som bidrar till att möta samhällets utmaningar. Visuell kommunikation, där Konstfack har spetskompetens, är en närliggande disciplin som kan bidra till effektivare och mer inkluderande tilltal inom offentlig gestaltning i både digitala och fysiska rum.

Konstfack förklarar sig härmed berett att ta ett nationellt ansvar för forskning inom rumslig gestaltning genom inredningsarkitektur och design. Detta skulle koppla till den utredning som gjorts kring området Gestaltad Livsmiljö; vi skulle kunna skapa en internationell synlighet och ge området inredningsarkitektur en långsiktig utveckling. En sådan skulle gynna såväl svensk möbel- och tillverkningsindustri som arkitekturvärdet i vid bemärkelse – också internationellt. Möbelindustrin i Sverige är en exportindustri, men om inte landets inhemska beställare har kunskap och dialog med denna sektor utarmas hemmamarknaden. Här är våra utbildnings- och forskningsinsatser viktiga både för nyskapande och utveckling.

Utifrån samhällets omställning med sikte på de globala målen är det därtill bråttom att koppla vardagliga livsstilsmonster till dessa mål; byggande, boende, arbetsmiljö och transporter inte minst med avseende på energieffektivitet och psykisk hälsa. Kring det senare har vi samarbetat med SKR och deras satsning på arbetsmiljö genom det globala nätverket International Academy for Design and Health. Förutom IADH <https://www.designandhealth.org/> och SKL ser vi myndigheten ArkDes, Boverket och Statens Konstråd i Sverige som självklara avnämare för forskningsresultat, prototyper och idéer liksom internationella motsvarigheter så som Dansk Arkitektur Center i Köpenhamn, Victoria and Albert Museum i London och Canadian Centre for Architecture in Montreal, samtliga med högprofilerade samlingar och egna utvecklingsprojekt. I sammanhanget ska också recidency-programmet Transhemispheric Recidency i Puerto Rico nämnas: Konstfack är med som partner i uppstarten av ett forskningsutbyte mellan Nord och Syd med avseende på klimatförändringar där konstnärer, arkitekter/designers och naturvetare ska vistas under längre tidsperioder för att utbyta erfarenheter och utveckla projekt. Forskningen, utifrån inredningsarkitektur och design, ska också kopplas till uppdrag som finns hos Energimyndigheten och Tillväxtverket och samverka med svensk industri och till svenskt näringsliv.

Med anledning av ovanstående äskar Konstfack medel för en särskild satsning på ett nationellt kunskapscentrum inom inredningsarkitektur och design som skulle inkludera en forskarskola och adjungerade professorer inom området. För detta behöver Konstfack 9 mkr årligen.

4. Samverkan

I den senaste forsknings- och innovationspropositionen poängteras vikten av samverkan och där föreslås en förändring av högskolelagen så att den inkluderar frasen "ömsesidigt utbyte". Konstfack samverkar i hög grad med det omgivande samhället där utbildning och forskning stärks genom samarbeten med aktörer inom kultur, näringsliv, ideell sektor, civilsamhället och myndighetsfären och många av lärarna har en fot i lärosätet och en i sitt ordinarie yrkesutövande.

Konstfack har också samverkan med externa parter i olika typer av projekt, exempelvis i projekt där studenter utformar nytänkande inredningsdesign och andra utvecklingsprojekt. SJ, Bombardier, Better Shelter, Botkyrka Kommun, Telge Fastighetsbolag i Södertälje är sådana exempel. Men även studenter och lärare inom fri konst och konsthantverk är aktiva i och med samverkan: En lång rad textil- och möbelproducenter från norr till söder besöks och erbjuder kunskap och möjligheter så som den ekologiska skinnproducenten Tärsjö, Kosta glasbruk och möbeltillverkaren Källemo. Vidare är konsthallen Accelerator, Hallwylska Palatset och Gustavsbergs Konsthall återkommande samverkanspartners liksom Kulturhuset, Marabouparken och Index konsthall i Stockholm samt Vandalorum i Värnamo. Varje samverkansprojekt har dock sina utmaningar och den administrativa bördan bärs av redan ansträngda lärare.

Eftersom Konstfack utbildar fler egenföretagare än många andra lärosäten är samverkan också viktigt i studentperspektivet där utbildningen speglar den arbetsmarknad som studenterna snart kommer att möta.

Konstfack anser att lärosätet har en stor roll att spela för att främja kulturella och kreativa näringar som i sin tur skapar sysselsättning i hela Sverige. Vi bidrar till Sveriges BNP och skapar internationell attraktionskraft i bland annat storstadsregionerna. Tillväxtverket påpekade redan 2017 att det finns ett ökat behov av främjande aktörer på nationell nivå för att komplettera regionernas satsningar inom den växande kulturella och kreativa sektorn. Myndigheten rekommenderar stärkta strukturer som stödjer exporten från den kulturella och kreativa sektorn samt stöd till ökad digitalisering (många företag har noll anställda och begränsade resurser). Här ser Konstfack att vi kan spela en roll. Om lärosätet kan rusta framtidens egenföretagare i internationalisering och digitalisering kommer den kulturella och kreativa sektorn växa. Även det livslånga lärandet förutsätter mycket samverkan.

Med anledning av detta vill Konstfack synliggöra att lärosätet inte får några särskilda medel för samverkan och för ett lärosäte med liten omsättning gör det att detta uppdrag blir mycket svårt. Konstfack äskar en årlig tilldelning för samverkansuppgiften på 4 mkr per år.

5. Innovationskontor

Innovationskontor finns i dagsläget enbart på universitet. Det är problematiskt för Konstfack som en högskola att inte ha särskilda medel för att främja innovation eftersom det innebär att Konstfack långsiktigt inte kan åta sig uppdraget. Kopplat till att lärosätet inte heller har medel för samverkan finns det inte några tydliga möjligheter för lärosätet att främja samverkan och innovation långsiktigt och med möjlighet att arbeta strategiskt

Konstfack grundade en gång Transit kulturuinkubator. Idag samarbetar vi med Transit som – utöver Konstfack - finansieras av Kulturförvaltningen Region Stockholm m fl kulturaktörer och två högskolor inom regionen. Vi har också samarbeten med Stockholm School of Entrepreneurship (SSES) kring utbildningar i entreprenörskap. Det som dock saknas är ett stöd på lärosätet i ett tidigt skede. Även om många av våra studenter blir egenföretagare med en enskild firma är det också viktigt att kunna stötta studenter med stöd och råd till de som vill ta sina idéer vidare på annat sätt än att bli leverantörer till andra företag. Att förverkliga och växla upp idéer i större projekt kräver särskilda strukturer. För detta behövs ett innovationskontor.

Även om lärosäten som Konstfack teoretiskt har möjlighet att vända sig till universitetens innovationskontor för att få hjälp, ser Konstfack dock att det behövs innovationskontor som förstår idéer, skapande och

projekt från konstnärliga högskolor. Konstfack ser det som en utmaning att få finansierare att anamma en bredare definition som inbegriper de kulturella och kreativa näringarna och dess villkor, syften och mening.

Ett innovationskontor i vår regim kan därmed också få ett särskilt uppdrag att analysera hur innovationsprocessen inom konstnärlig gestaltning skiljer sig från traditionella lärosätens innovationsprocesser. Hur ser en "kommersialiseringsprocess" ut för konstnärliga yrkesutövare – är målen de samma, och metoderna? Omfattar det "enbart" eget företagande och yrkesutövande eller finns det även andra delar i detta så som samarbeten - och hur hanteras dessa? Är nationella och internationella priser för bästa film eller formgivning, prestigefyllda inredningsuppdrag, höga auktionspriser på verk av nu levande konstnärer med examen från Konstfack ett sätt att mäta innovationshöjd?

Vi vill gärna vara en instans för att utreda denna typ av frågor.

Regleringsbrevet medger idag att universitet och högskolor får ta ut avgifter med eller utan krav på full kostnadstäckning, exempelvis möjligheten i samband med studenters musik- eller scenproduktioner inom konstnärlig utbildning ta ut avgifter för biljetter eller program utan krav på full kostnadstäckning. Motsvarande möjlighet skulle kunna ges i samband med studenters produktion inom bild- och formkonstnärlig utbildning. Här ser vi exempelvis möjligheten att ta ut avgifter för administrativa kostnader vid försäljning av studenters konstnärliga objekt som ett utvecklingsområde som skulle gynna den enskilda studenten i hans lärande och utveckling. Idag är det inte möjligt att på detta sätt stödja våra studenter under utbildningen på sin väg mot egenföretagande.

Med anledning av detta vill Konstfack få möjlighet att bilda ett eget innovationskontor. För att åstadkomma detta äskar vi 5 mkr för 2021. Konstfack ser även möjligheter att tillsammans med andra konstnärliga högskolor bilda ett gemensamt innovationskontor men för det behövs ytterligare analys göras.

Konstfack ser också att kravet på full kostnadstäckning ses över så att lärosätet får möjlighet att ta ut avgifter för vissa administrativa uppgifter kopplat till sin utbildning och försäljning av resultat.

6. Ekonomi

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Av [bilaga 2](#) framgår den beräknade utvecklingen av intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Konstfack hade vid utgången av 2020 en utgående överproduktion på 10,1 mkr. Detta är ett resultat av de under senaste årens höga prestationsgrader. De höga prestationsgraderna visar på att kvalitetssatsningarna givit effekt och att utbildningarna på Konstfack är populära. Konstfack räknar med att ligga något över takbeloppen de närmaste åren och kommer att minska antagningar framöver för att komma ner till takbeloppen i slutet av perioden.

Under kommande år avtar de höga investeringar som gjordes under 2018 och 2019. Högskolan räknar med att lösa det ökade lokalbehovet för forskningen endast genom mindre ombyggnationer inom befintliga ytor. Vi anser oss kunna rymma detta inom våra lokaler genom att omdisponera ytor.

Avskrivningar totalt kommer nu att minska något under perioden, se vidare kommentarer till investeringar i anläggningstillgångar och lokalförsörjning.

Under perioden 2021 kommer myndighetskapitalet att minska ytterligare för att därefter sträva mot att i slutet av perioden åter ligga på ett myndighetskapital som uppgår till ca 10 % av årets kostnader (med avvikelser enstaka år).

Intäkter och kostnader för konstnärlig forskning

I bilaga 3 redovisas den beräknade utvecklingen av intäkter och kostnader för konstnärlig forskning. Anslagsintäkterna beräknas öka något de närmaste åren. Intäkterna från externfinansierad forskning beräknas dock öka under hela perioden 2021 – 2024.

Myndighetskapalet av anslagsmedel uppgår per 2020-12-31 till ca 0,5 mkr. Under 2021 planeras myndighetskapalet användas fullt ut, för att därefter sakta öka under perioden fram till 2024.

Konstfack räknar inte med att under 2021 - 2024 ha några medlemskap i forskningssamarbeten som kräver särskilt bemyndigande från riksdagen.

Investeringar i anläggningstillgångar

Investeringsbehovet i anläggningstillgångar redovisas i bilaga 4 och 5. Inga enskilda investeringar beräknas överstiga 25 mkr. Investeringarna avser till största delen grundutbildningsverksamheten.

Knappt 15 år har gått sedan flytten till nya lokaler. Verksamheten förändras och Konstfack har dessutom fått ett utökat utbildningsuppdrag och tillkommande forskningsanslag. Detta har inneburit ökade investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet, då lokaler byggts om för utnyttjas så effektivt som möjligt. Ett par större investeringar 2019/2020 gör att investeringarna når en maximal nivå i början på 2020 för att därefter avta. Information om verksamhetsinvesteringar redovisas i bifogad investeringsbilaga. Inga enskilda investeringar beräknas överstiga 20 mkr, varför tabell om särskild information om verksamhetsinvesteringar inte bifogas budgetunderlaget.

Låneram

Konstfack har 2020 en låneram på 27 mkr. Konstfack har efter de stora investeringarna 2020 nu planerat för något minskade investeringar.

I dagsläget är låneramen väl anpassad till investeringsbehovet och inga förändringar behöver göras av låneramen.

Se vidare tabell 4, bilaga 4.

Lokalförsörjning

Konstfack har för närvarande 3 hyreskontrakt för lokalerna. Det största hyreskontraktet med Vasakronan som hyresvärd löper ut 2029. I tillägg till hyreskontrakten med Vasakronan finns även ett mindre kontrakt avseende ytterligare kontor i anslutning till Konstfacks övriga lokaler.

Arbetet med förändringar av lokaler pågår, om än i mindre omfattning än under de senaste åren. Den bedömning som görs idag är att förändrat lokalbehov kan lösas genom ombyggnationer inom befintliga ytor, vilket innebär tillkommande investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet. Konstfack ser därför i dagsläget inget behov av att teckna hyresavtal som sträcker sig längre än 10 år.

Räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret

Konstfack räknar med att likviditeten under de närmaste åren kommer att vara god och gör för tillfället bedömningen att det inte finns något behov av någon räntekontokredit under perioden.

Avgiftsbelagd verksamhet

Av de avgifter och ersättningar som Konstfack redovisar i utfallet för 2019, avser det mesta uppdragsutbildning åt Skolverket och avgifter från studieavgiftsskyldiga studenter. Dessutom ingår intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen, upplåtande av bostadslägenheter samt övriga avgifter och ersättningar.

Konstfack redovisar budgetåret 2020 intäkter från 10,2 studieavgiftsskyldiga helårsstudenter. Antalet avgiftsskyldiga studenter är få på grund av den höga kostnaden för att läsa konstnärliga utbildningar. Högskolan räknar dock med att öka antalet studenter fram till 2023.

Intäkterna från uppdragsutbildning för 2020 har minskat något jämfört med utfallet för 2019 och avser huvudsakligen uppdragsutbildning åt Skolverket inom ramen för det s.k. Lärarlyftet. Konstfack räknar med fortsatt utbildning åt Skolverket och att den kommer fortsätta.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av Konstfacks högskolestyrelse vid sammanträde den 12 februari 2021. Föredragande har varit Viktoria Mattsson och ekonomichef Kent Råberg.

Budgetunderlag för 2022 – 2024

Tabell 1

Total budget (tkr)	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Ber.	2023 Ber.	2024 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	190 814	201 653	202 659	203 410	203 410
Avgifter	6 010	7 438	7 438	7 438	7 438
Bidrag 1)	5 709	3 400	3 900	4 400	4 400
Finansiella intäkter	1	20	50	50	50
Summa intäkter	202 534	212 511	214 047	215 298	215 798
Verksamhetens kostnader					
Personal 3)	-125 511	-127 600	-128 000	-128 700	-128 900
Lokaler	-46 431	-46 650	-46 750	-46 850	-46 900
Drift/Övrigt	-28 011	-32 304	-31 710	-32 075	-32 125
Avskrivningar	-6 710	-6 455	-6 475	-6 475	-6 475
Finansiella kostnader	-7	-20	-50	-50	-50
Summa kostnader	-206 669	-213 029	-212 985	-214 150	-214 450
Verksamhetsutfall	-4 134	-518	1 062	1 148	1 348
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	-4 134	-518	1 062	1 148	1 348
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	16 874	16 356	17 418	18 566	19 914
Utgående oförbrukade bidrag	5 318	3 200	3 400	3 600	3 800

1) Bidragsintäkterna 2021 - 2024 bygger på att nya projekt beviljas under åren 2021 - 2024.

Budgetunderlag för 2022 - 2024

Tabell 2

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Ber.	2023 Ber.	2024 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Takbelopp	169 115	179 761	180 767	181 518	181 518
Beräknad avräkning (A) 1)	169 115	179 761	180 767	181 518	181 518
Särskilda åtaganden (B)	1 381	1 405	1 405	1 405	1 405
Anslag (A+B)	170 496	181 166	182 172	182 923	182 923
Avgifter	5 733	7 160	7 160	7 160	7 160
Bidrag	3 936	400	400	400	400
Finansiella intäkter	1	20	50	50	50
Summa intäkter	180 167	188 746	189 782	190 533	190 533
Verksamhetens kostnader					
Personal	-107 018	-109 100	-109 200	-109 800	-109 900
Lokaler	-45 389	-45 500	-45 500	-45 500	-45 500
Drift/Övrigt	-24 303	-28 000	-28 000	-28 000	-28 000
Avskrivningar	-6 448	-6 180	-6 200	-6 200	-6 200
Finansiella kostnader	-7	-20	-50	-50	-50
Summa kostnader	-183 165	-188 080	-188 950	-189 550	-189 650
Årets kapitalförändring	-2 999	-54	832	983	883

1) Inklusive avräkning av anslagssparande och utnyttjande av tidigare överproduktion

Budgetunderlag för 2022 – 2024

Tabell 3

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Ber.	2023 Ber.	2024 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	20 318	20 487	20 487	20 487	20 487
Avgifter	277	278	278	278	278
Bidrag 1)	1 773	3 000	3 500	4 000	4 500
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	22 368	23 765	24 265	24 765	25 265
Verksamhetens kostnader					
Personal	-18 493	-18 500	-18 800	-18 900	-19 000
Lokaler	-1 042	-1 150	-1 250	-1 350	-1 400
Drift/Övrigt	-3 707	-4 304	-3 710	-4 075	-4 125
Avskrivningar	-261	-275	-275	-275	-275
Finansiella kostnader	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-23 503	-24 229	-24 035	-24 600	-24 800
Årets kapitalförändring	-1 136	-464	0	230	395

1) Beräkningarna bygger på att nya forskningsprojekt beviljas medel under åren 2021 - 2024.

Budgetunderlag för 2022 – 2024

Tabell 4

Investeringar i anläggningstillgångar (tkr)	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Ber.	2023 Ber.	2024 Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	22 953	24 176	25 800	24 500	23 200
Beräknad nyupplåning	8 839	8 103	5 200	5 200	5 200
- varav investering i immateriella anläggningstillgångar	0	70	300	300	300
Beräknad amortering	7 616	6 479	6 500	6 500	6 461
UB lån i Riksgäldskontoret	24 176	25 800	24 500	23 200	21 900
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	24 176	26 800	26 000	25 000	24 000
Föreslagen låneram	27 000	27 000	27 000	26 000	26 000
Beräknad ränteutgift 1)	0	0	0	0	0
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa räntor och amorteringar	7 616	6 479	6 500	6 500	6 461
Maximalt utnyttjande av räntekontokrediten under året	0	0	0	0	0
Föreslagen räntekontokredit 2)	0	0	0	0	0

1) Negativ ränta har 2019 inneburit ränteintäkter för lånen i Riksgäldskontoret. Räkna med samma utveckling även under 2021 och 2022.

2) Konstfack gör för tillfället bedömningen att det inte finns något behov av någon räntekontokredit under perioden.

Budgetunderlag för 2022 – 2024

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler (mkr om ej annat anges)	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Ber.	2023 Ber.	2024 Ber.
Area, kvm LOA (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
- föregående års utgång	21 581	21 952	21 952	21 952	21 952
- ökning under året	371	0	0	0	0
- minskning under året	0	0	0	0	0
- vid årets utgång (A)	21 952	21 952	21 952	21 952	21 952
Förbättringsutgift på annans fastighet	3,1	3,1	2,5	2,0	2,0
- nyinvesteringar	1,7	2,0	1,8	1,6	1,6
- avskrivningar	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (B)	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
Genomsnittlig hyra (kr/kvm LOA) 1)	1 937	1 969	1 969	1 969	1 969
Sammanställning av lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder) (C) 2)	50,1	50,1	49,9	49,8	49,8
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA) 3)	2 321	2 321	2 311	2 309	2 310
Lärosätets totala kostnader (D)	206,7	203,3	202,8	203,1	203,1
Avgår externa hyresintäkter	-0,1	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Justerade totala kostnader (D2)	206,6	202,9	202,4	202,7	202,7
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader 4)	24,5%	24,6%	24,6%	24,5%	24,5%
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader 5)	24,9%	24,7%	24,7%	24,6%	24,6%

1) Beräknas som B/A

2) Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer (REK 2014:1, 2015-10-26, dnr 14/069) om lokalkostnader vid universitet och högskolor i den del som avser sammanställning av lokalkostnader.

3) Beräknas som C/A

4) Beräknas som C/D

5) Beräknas som C/D2

Budgetunderlag för 2022 - 2024

Tabell 6 Avgifter Belopp i tkr

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
2021	3 700	3 700	0
varav tjänsteexport*	2 700	2 700	0
2022	3 700	3 700	0
varav tjänsteexport*	2 700	2 700	0
2023	3 700	3 700	0
varav tjänsteexport*	2 700	2 700	0

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2021	0	0	0	0
2022	0	0	0	0
2023	0	0	0	0

*Avser studieavgiftsskyldiga studenter